

Interview Japanse Meisjes

door An Cardoen

Met Firma DRAAK maken Nick Bos en Mathieu Wijdeven beeldende performances met objecten, tekst, mime, dans en video. Hun technisch vernuftige decors bedenken en maken ze helemaal zelf. Iedere keer weten ze op het toneel een compleet nieuw mini-universum te scheppen. Na voorstellingen als *Ro-Bot*, *NXT LVL* en *Ultimate Cube* volgde *Japanse Meisjes*. Een voorstelling over Japanse meisjes, maar nog meer over jezelf beter leren kennen. Hoe? Verrassend antwoord: door in de huid van iemand anders te kruipen. Nick en Mathieu doen een poging om een compleet andere identiteit aan te nemen: die van een Japans meisje. *Japanse Meisjes* is een reis naar een andere cultuur, maar ook een clash van gender en ideeën.

Cultural appropriation? Dat verwijft ligt op de loer. Maar Nick en Mathieu doen geen Japanse meisjes na, ze proberen juist van hen te leren. De voorstelling is gemaakt op basis van interviews met (echte) Japanse meisjes. De jongens willen uit hun eigen (mannelijke, Nederlandse, witte) perspectief breken en de wereld met andere ogen leren begrijpen. Het is een struikelend leerproces en ze schromen niet dat te laten zien. Mathieu: We wilden deze voorstelling niet maken zonder de directe betrokkenheid van Japanse mensen. De Japans-Koreaanse danseres Jija Sohn heeft ons het hele repetitieproces op de vingers gekeken, zodat we nergens de bocht uitvlogen. We vroegen ook opzettelijk een vrouw, Eva de Boer, voor de eindregie.

Waar kwam het idee voor deze voorstelling vandaan?

Nick: In onze voorstelling *Ultimate Cube* gebruikten we een simpele kubus om daar onze fantasieën op te projecteren en zo telkens andere werelden en identiteiten te scheppen. We wilden dat thema nu verder uitdiepen. Een bron die bleef hangen was het boek *De Weg* van Michael Puett, waarin hij schrijft over oosterse filosofie. Bijvoorbeeld over een ritueel met rollenspelen, waarin een vader en zoon van identiteit wisselen, vanuit het idee dat je de ander alleen echt kunt begrijpen door los te komen van jezelf. Zon ritueel verloopt heel strikt volgens regels, binnen een afgebakende tijd en ruimte - een tijdelijke andere wereld. Zoiets reconstrueren wij binnen het theater. In *Japanse Meisjes* verkeren we een tijd lang samen met het publiek in z'n andere wereld.

Die wereld scheppen Nick en Mathieu met kleurrijke projecties, zelf gecomponeerde soundscapes en levensgrote kartonnen origami. Een magische, theatrale anime. Maar wat vinden ze daar? Wat kan de onmogelijke poging om Japanse meisjes te worden in hemelsnaam opleveren?

Mathieu: Voor ons gaat het erom de mogelijkheid te creëren om even uit je eigen werkelijkheid te stappen. Als je een andere identiteit aanneemt, kun je zoveel leren over jezelf. We nemen het publiek graag even mee in die andere werkelijkheid.

Nick: Het fascineert me al heel lang dat het feit dat je vastzit in je lichaam, ook je hele perspectief en dus je idee van waarheid bepaalt. Maar zo heeft iedereen zijn eigen waarheid. Wie heeft gelijk? Wat is waar? De hele voorstelling lang proberen we in alle oprechtheid of het mogelijk is om in de huid van een ander te kruipen. Ik probeer zelfs Japans te spreken. Niet om mezelf of de taal belachelijk te maken, maar om echt Japans meisje te worden. Het gaat om het proberen, niet om het resultaat. Om het aangaan van die zelf-gestelde opdracht Japans meisje te zijn, de poging uit jezelf te breken.

En waarom precies Japánse meisjes?

Mathieu: Je kunt je eigen blik niet zomaar veranderen, daarvoor moet je echt iemand anders

worden. We gingen op zoek naar een radicaal andere identiteit, die zover mogelijk van ons af ligt. Zo kwamen we als jongens uit bij meisjes. En dan liefst meisjes uit een hele verschillende cultuur: Japan. We zijn erheen gegaan om research te doen. We hebben Japanse meisjes geïnterviewd en ons verdiept in de vele subculturen. Zo hebben we een hele dag meegelopen met een echte *Harajuku tribe* in de gelijknamige wijk die de bakermat is van de cosplay, het naspelen van personages uit manga, anime en popcultuur. Ter plekke loop je heel snel tegen je eigen cliché-opvattingen en blinde vlekken aan. Zo kwamen we erachter dat de meisjes die ons zo vrolijk en vrij leken, helemaal niet altijd zo vrij zijn. En dat je een begrip als vrijheid überhaupt definieert vanuit je eigen cultuur. De interviews en ervaringen uit Japan hebben we verwerkt in de performance, inclusief onze blinde vlekken.

Nick: Die blinde vlekken waren vaak echte *mind openers*. Door je in hun perspectief te verplaatsen, leer je om met een andere blik naar hun samenleving te kijken. Een simpel voorbeeld: in Japan mag je roken in de cafés, maar niet op straat. Hier is dat precies andersom en dat vinden we heel logisch, want op straat ben je in de open lucht. Maar in Japan redeneren ze anders: naar het café ga je vrijwillig, de straat kun je niet vermijden als je ergens heen moet. Dus daar val je anderen niet lastig met je rook. Zo bekeken is dat even logisch.

Mathieu: We hebben als een spons alles opgezogen wat we gezien en gehoord hebben, wat we meemaakten, waar we botsten. De voorstelling is een persoonlijke verbeelding van die reis. We laten niet zozeer zien hoe Japanse meisjes zijn, maar laten onze cultuurclash zien.

Nick: Zoals het fascinerende gegeven dat in Japan echte en virtuele realiteiten naadloos door elkaar heen lopen. Onder andere vanuit het animisme hebben ze een andere blik op wat echt is. Een van de grootste popidolen van Japan is een 3D-animatie: Hatsune Miku. Hele arenas lopen vol voor haar. En de fans doen gewoon alsof ze echt is. Voor ons is dat verbazingwekkend, daar is het normaal.

Mathieu: We hebben de voorstelling vormgegeven als een soort live anime -film met kartonnen decors, objecten en projecties. We acteren soms ook samen met de animaties en geprojecteerde mensen. We willen het publiek volledig onderdompelen in de wereld die wij in het theater scheppen. Het is een uitnodiging om met andere ogen te kijken en jezelf een rijkere blik op de wereld te gunnen.